

[Per Federspiel.]
fra Europa, og det er jo det, det vil dreje sig om.

Hr. Aksel Larsen ved, at alternativet til ikke at samarbejde med det, der beklageligvis er blevet de to arealer eller områder — jeg kan ikke lide at bruge ordet blokke — i Europa, det ville være et Norden, der er udsat for de samme politiske vilkår som et enkelt nordisk land, hvis politik ikke er uafhængig. Dette perspektiv vil jeg advare meget stærkt mod at vi lægger til grund for nogen form for dansk politik.

(Kort bemærkning)

Per Dich: Af hr. Per Federspiels indledende bemærkninger, hvor han betegner de indlæg, der er kommet fra modstanderne af dansk indlemmelse i fællesmarkedet, og af den øvrige tale, hr. Per Federspiel holdt, har jeg forstået for det første, at han måske ikke helt er besjælet af det demokratiske sindelag, som hans partifælle hr. Henry Christensen gav udtryk for heroppe i en kort bemærkning før, for det andet, at hr. Per Federspiel anser betragtninger, som ikke svarer til hans, som perspektivløse, og endelig at hr. Per Federspiel enten ikke har villet eller ikke har kunnet forstå, hvad der er blevet sagt fra modstandernes side heroppe.

Ruth Olsen: Jeg vil tage udgangspunkt i det socialpolitiske problem, fordi regeringens tvetydige holdning her ligesom virker symptomatisk. Det er muligt, at vi i en overgangsperiode ville kunne opretholde vort stort set skattefinansierede sociale trykkesystem, et system, der gør det muligt at behandle alle som selvstændige individer i social henseende. At opretholde forskellige systemer ville godt nok betyde nærmest kaos i det sociale administrationsapparat og øgede administrationsomkostninger, men i betragtning af de hundreder af millioner kroner, en tilslutning i det hele taget vil koste ekstra i offentlige administrationsomkostninger, er nogle millioner fra eller til selvfølgelig ikke så meget at snakke om.

Det ville imidlertid være naivt at tro, at vi på lang sigt kunne opretholde et fra de øvrige EF-landes så afvigende system. Arbejdskraftens fri bevægelighed og de almindelige harmoniseringsbestrebelse på det

økonomisk-politiske område ville simpelt hen gøre det umuligt, og det ville vel i øvrigt også være tåbeligt og urationelt. Regeringen kan selvfølgelig vælge at tro, at de nuværende EF-lande med tiden ændrer system i retning af vores — vi er nu nok en del, der tror, ændringen vil blive presset i den modsatte retning.

I de nuværende EF-landes sociale system er giftekvinders sociale rettigheder afledt af mandens, stort set, fordi sikringen er knyttet til et lønmodtagerforhold. Dette medfører en afhængighed for kvinderne, som vi her i landet har kæmpet i årevis for at komme til livs.

Men det, jeg anser for nok så alvorligt, er den hindring, eventuel tilslutning vil være for de fortsatte ligestillingsbestrebelse, nemlig ved at umuliggøre skabelsen af de nødvendige forudsætninger herfor. Blandt disse forudsætninger hører f. eks. en dybtgående demokratiseringsproces, der gør et samfundsmæssigt engagement meningsfyldt.

Vort demokrati er kun på begynderstadiet ved det politisk repræsentative. Reelt demokrati indebærer også økonomisk demokrati. Men muligheden for en sådan udvikling kan jeg end ikke øjne i Romunionens opbygning.

Når jeg mener, det er så vigtigt at komme videre i ligestillingsprocessen, er det lige så vel af hensyn til mænd som af hensyn til kvinder, ja, af hensyn til samfundet som helhed. Det drejer sig om store dele af befolkningens psykiske overlevelse. Det må være muligt at ændre samfundsstrukturen sådan, at der gives menneskene en praktisk mulighed for at bryde ud af et livsmønster, som industrialiseringen for længst har gjort meningsløst for størstedelen af landets befolkning.

Kvindernes vej ud i erhvervslivet har man ikke gjort meget for at lette, oftest har man blot anset dem for billig arbejdskraftreserve, og nødtvungent har man skyndsomst indrettet nogle børneinstitutioner, til trods for at samfundet dog har større økonomisk fordel af at have en skatteborger mere i stedet for et fradrag på en forsørgers selvangivelse. Det mindste, samfundet i den forbindelse kunne gøre, var at stille nok og gratis børneinstitutioner til rådighed. men det er selvfølgelig blot en detalje.

Der er dog en vis anerkendelse af disse